

Obsahové kritériá na prijímacie skúšky

zo SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Obsahom písomnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry bude učivo vymedzené štandardmi podľa učebných osnov základných škôl, a to z pravopisu, z morfológie a syntaxe (slovné druhy a gramatické kategórie, vetné členy, vety podľa zloženia), zo slohu a z teórie literatúry, čítanie s porozumením.

Čas trvania prijímacej skúšky - **60 minút**

ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Delenie hlások: samohlásky (krátke, dlhé) – spoluhlásky (tvrdé, mäkké) – dvojhlásky. Diakritické znamienka (dĺžeň, mäkčeň, vokáň) a interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka, spojovník, pomlčka, bodkočiarka). Melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia). Priama reč, uvádzacia veta, úvodzovky. Splývavá výslovnosť, spodobovanie, pravidlo o rytmickej krátení, rozdeľovanie slov na slabiky. Vybrané slová – príbuzné slová.

VÝZNAMOVÁ/LEXIKÁLNA ROVINA Jednovýznamové a viacvýznamové slová; synonymá, antonymá. Slovná zásoba (spisovné a nespisovné slová; neutrálne – citovo zafarbené (expresívne) slová; domáce – cudzie slová; zastarané – nové slová). Tvorenie slov: odvodzovaním (predpona, prípona, odvodené slovo, slovotvorný základ...); skladaním, skracovaním, tvorenie nepriamych pomenovaní (metafora, metonymia, personifikácia), tvorenie viacslovných ustálených pomenovaní (združené pomenovania, frazeologizmy).

TVAROVÁ/MORFOLOGICKÁ ROVINA JAZYKA

Ohybné/neohybné; sklonné/nesklonné slovné druhy; gramatické kategórie – slovesné a menné. Podstatné mená: všeobecné/vlastné; konkrétne – abstraktné; životné/neživotné; rod, číslo, pád, vzor; pomnožné, zvieracie, cudzie nesklonné podstatné mená). Prídavné mená: akostné (stupňovanie), vzťahové, zvieracie, privlastňovacie, rod, číslo, pád, vzor. Zámená: osobné (základné, privlastňovacie); opytovacie; ukazovacie. Číslovky: určité, neurčité, základné, radové, násobné. Slovesá: osoba, číslo, čas, spôsob, vid; neurčitok. Príslovky: miesta, času, spôsobu, príčiny; stupňovanie. Predložky (vokalizácia), spojky, častice, citoslovčia - identifikácia vo vete.

SYNTAKTICKÁ/SKLADOBNÁ ROVINA

Jednoduchá veta (holá; rozvitá). Vety podľa obsahu (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia). Jednočlenná veta (slovesná, neslovesná) - dvojčlenná veta (úplná, neúplná). Základné vetné členy (podmet - vyjadrený, nevyjadrený; prísudok; vetný základ). Vedľajšie vetné členy (predmet, príslovkové určenie, prívlastok - zhodný, nezhodný; prístavok). SLOH Jazykové štýly (náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký). Slohové postupy (informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový). Hlavná myšlienka, rozprávanie s využitím priamej reči (1. os., 3. os.). Úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis.

LITERATÚRA

Literárne žánre: bájka, báseň, pieseň (ľudová, populárna), rozprávka, báj, legenda, poviedka, modlitba, román (detektívny, dobrodružný, biografický, historický, dievčenský, román vo forme denníka), povesť, balada, anekdota, komiks, humoreska, aforizmus, tragédia, komédia, činohra, krátke ľudové žánre (príslovia, porekadlá, pranostika, prirovnanie).

ŠTRUKTÚRA LITERÁRNEHO DIELA

Rozprávač (ja-forma, on-forma), literárna postava (hlavná, vedľajšia). Vonkajšia kompozícia literárneho diela (nadpis, odsek, kapitola, diel, verš, strofa, dejstvo). Vnútoraná kompozícia literárneho diela (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie). Umelecké prostriedky (prirovnanie, zdobenina, personifikácia/zosobnenie, metafora, metonymia, epiteton, básnická otázka). Rým (združený, striedavý, obkročný), rytmus, verš, refrén.